

реформи, її направленість і результативність оцінюється досить критично, що вказує на необхідність досить суттєвої корінної зміни курсу.

УДК 658.51

ОСОБЛИВОСТІ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ В УМОВАХ ПЕРЕХОДУ ДО РИНКОВОЇ ЕКОНОМІКИ

С.Ю. БОЛЛА – к.с.-г.н., Херсонський ДАУ

Перехідна економіка України функціонує в відповідності з загальносвітовими тенденціями, але специфіка переходу держави до ринку зумовила особливі форми реалізації цих тенденцій, що визначаються економічними зв'язками в межах СНД, стартовим полем переходу України до ринку, довгостроковими та короткостроковими факторами національного економічного життя.

Досвід України свідчить, що темпи розвитку перехідної економіки в значній мірі залежить від наукової обґрунтованості державного регулювання і його відповідності об'єктивним потребам.

Так нині в Україні спостерігаються деякі негативні моменти попереднього ігнорування загальносвітового досвіду держрегулювання: досі фіксується поглиблення трансформаційного спаду, криза держсектору, пасивність економічної влади, зниження реальних прибутків населення, неефективність постприватизаційного розвитку підприємств, низька зацікавленість зарубіжних інвесторів, відсутність системності в регулюванні ринкових реформ, низька соціальна віддача здійснюваних перетворень. Але в ході реформ, що поступово проводяться в країні, відбулися і позитивні якісні зміни: спостерігається зниження дефіциту держбюджету, відбувається роздержавлення номенклатурної власності і її поступова приватизація. Фіксується стійкий розвиток зовнішньоекономічних зв'язків, формується нова економічна еліта, що виробляє стратегію і тактику регулювання економікою, реалізує їх в загальнодержавних, регіональних і комунальних програмах.

Становлення держрегулювання в Україні багатоетапний, інноваційний та системний процес. Взаємодія зовнішніх (головних) та внутрішніх факторів зумовили створення трьох Норм та підсистем регулювання: правової, інституційної та функціональної. На сучасному етапі необхідний синтез усіх форм регулювання, реалізація їх в державних програмах. Становлення держрегулювання повинно відбуватися на конституційній, правовій основі. Метою держрегулювання на макрорівні на сучасному етапі виступають: прискорен-

ня ринкових перетворень, помірна інфляція і грошова реформа, підготовка податкового кодексу і формування прошарку ініціативних підприємців, поширення ринкового мислення і ринкової поведінки населення, вихід з трансформаційного спаду, перехід до пожвавлення, підйому і економічної стабілізації, на мікрорівні треба вирішити питання прискорення приватизації середніх і великих державних підприємств, підвищити ефективність їх постприватизаційної діяльності, посилити державне стимулювання малого бізнесу, активізувати діяльність місцевих адміністрацій в процесі реформування економіки, підвищити дієвість мір з соціального захисту населення. На глобальному рівні метою держрегулювання є посилення експортного потенціалу, захист національного товаровиробника, ріст зовнішньоторговельного обігу та активне сальдо зовнішньої торгівлі, конвертованість гривні, повномасштабне включення держави в світовий ринок. Механізмами інституційної підсистеми держрегулювання повинні стати: подальший розподіл праці, що відповідає умовам НТР; приватизація; перехід до стабільної грошової одиниці; подолання інфляції та бездефіцитність бюджету; вільні ринкові ціни; підтримка підприємця; ріст приватного капіталу; соціальні реформи та стабілізація соціального стану населення, що досягається законодавчими, виконавчими, судовими актами, жорсткою вертикальністю органів влади, економічними стимулами та адміністративними методами. Функціональна підсистема в процесі взаємодії з усіма підсистемами повинна забезпечувати науковість держрегулювання через економічне прогнозування, програмування і теоретичне обґрунтування державної економічної політики та її інформації; виконувати функцію повсякденного керівництва, що здійснює апарат державної і приватної економічної влади; розробляти і корегувати методи держрегулювання, враховувати методи ринкової регуляції; вирішувати організаційно-кадрові питання, підвищуючи тим самим дієвість функціональних служб усіх підсистем системи держрегулювання.

Таким чином концепція переходу України до ринку формується в умовах трансформаційного періоду через становлення системи держрегулювання, поєднання права, економічної влади і доповнення їх методами ринкової регуляції. Поступовий і послідовний синтез елементів підсистем і розвиток цілісної системи держрегулювання створять дійовий механізм ринкової регуляції перехідної економіки України.